

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 8.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1911.

Letnik IV.

Naša organizacija.

Naše delo.

I. P.

Kakor kaže, bo predsedstvo Z. O. vsled zelo pridnega dela posameznih okrožij kmalu precej razbremenjeno in bo dobilo več časa za notranje organizatorično delo. Ako izvzamemo nekatere načrte v člankih v »Mladosti«, ni dobilo predsedstvo že dve leti sem prilike, da bi moglo vreči med mase naše organizirane mladine kako novo mise in bi jo tudi izpeljalo.

Letos stojimo pred ogromno prireditvijo shoda katoliške mladine, ki se bo vršil meseca avgusta. Že sedaj so člani predsedstva zaposleni v predpripravah, u katerih dobi samo tisti jasno sliko, ki ima priliko biti pri tej ali oni seji katerega izmed odsekov za to prireditev.

Navzlic temu pa ne smemo pozabiti na najpotrebnejše, ki nas čaka sedaj spomladi. Zdi semi tole:

1. Seja odbora Z. O., ki naj bi se vršila najkasneje meseca maja.

Pri tej seji, h kateri morajo vsi odseki poslati svoje zastopnike, naj bi se zlasti razpravljalo:

a) Vprašanje podzvez;

b) navodila za mladeniški shod in priprave zanj po odsekih in okrožjih.

2. Reorganizacija in poglobitev tehničnega dela po posameznih odsekih.

Po tem, se mi zdi, kriči vsa naša organizacija.

Mi bomo letos gledali veliko prireditev, pri kateri bodo prišli Orli zlasti dvakrat v poštev: pri manifestacijskem sprevedu in pa pri javni telovadbi. Če bodo posamezni odseki spolnili svojo dolžnost v tem oziru, da bodo postavili zadnjega moža na mesto, bomo videli v sprevedu nad 2000 samo uniformiranih Orlov in pri telovadbi 600 telovadcev, ker za več ne bo dobiti primerne telovadišča.

Prepričan sem, da bo moral vsak objektivni opazovalec priznati, da je to ogrom-

no delo, ki se je zvršilo z veliko vztrajnostjo in požrtvovalnostjo tekom zadnjih petih let.

Za nas organizatorje in telovadce pa bo ta prireditev meja, kjer si bomo morali reči: začetek je storjen, prvi cilji so doseženi, sedaj pa ysestranska poglobitev našega dela! V organizatoričnem delu v tej smeri, da damo posameznim deželam in okrajem več samostojnosti potom podzvez, v tehničnem delu pa, da odpravimo vse nedostatke in vžgemo še več ognja za telesno izobrazbo.

Naj se suče naše letošnje delo že sedaj proti tej smeri.

Ne pozabimo pa še enega: letošnje leto stojimo v velikih volilnih bojih. Državno-zborske, občinske in tuintam tudi deželno-zborske volitve se imajo izvršiti. Bratje, tudi na tem polju nas čaka precej dela, ako hočemo biti popolni vojaki v armadi slovenskega naroda.

Zato, veselo na delo!

XIV. seja predsedstva Zveze Orlov.

30. marca.

Navzoči: dr. Adlešič, dr. Mrhar, Dolenc, Jeločnik Voj., Zajc, Pavlin, Dostal Adolf, Dostal Pavel, Tršar, Terseglav, Hočevar in dr. Mal. — Opravičili so se: dr. Pogačnik, Podlesnik.

Slovenski dijaški zvezi za Primorsko na Dunaju se odgovori, da se bode pri letošnji prireditvi pela Vodopivčeva himna.

Sklene se, da se dá sledeča notica v »Mladost«: Ker okrožja še dosedaj niso odgovorila na okrožnice Zvezinega vaditeljskega zbora, se ista pozivljajo, da to store nemudoma.

Brat Zajc poroča, da se je ustanovil Orel v Škocijanu pri Mokronogu.

Brat Hočevar poroča, da je predaval 19. marca v Železni Kaplji na Koroškem.

Brata blagajnika se pooblasti, da preskrbi do prihodnje seje natančne podatke glede založitve kolkov »Zveze Orlov«.

Brat Jeločnik prinaša pozdrave od prevzvišenega škofa tržaškega dr. Andreja Karlina.

Nato brat dr. Adlešič zaključi sejo.

XV. seja predsedstva Zveze Orlov.

6. aprila.

Navzoči: dr. Pogačnik, dr. Adlešič, Zajc, prof. Malnar, dr. Mal, Terseglav, Bujac, Jeločnik Vojteh in Hočevnar.

Na dopis Štefana Ermana v Gradcu se odgovori, da se bodo pri letošnji javni telovadbi proizvajale proste vaje iz leta 1910.

Dr. Pogačnik naroča »Zvezinemu vaditeljskemu zboru«, naj skrbi za to, da bodo odseki temeljito pripravljeni za letošnjo prireditev.

Brat načelnik Jeločnik poroča, da ima »Zvezin vaditeljski zbor« redno vsaki teden sejo in da je vaditeljski zbor sklenil poslati na vsa okrožja vaditelje, kateri bodo pripravljali telovadce za nastop.

Telovadba.

Vaditeljski zbor Zveze Orlov.

Vaditeljski zbor Zveze Orlov, h kateremu so se kot člani pritegnili še vsi načelniki odsekov v ljubljanski okolici je v svoji zadnji seji sklenil:

1. Da bo mogoč obisk sej od strani okoliških načelnikov, naj se vrše te mesto ob sobotah, vsako nedeljo dopoldne. Z vsako sejo naj bo združena vaditeljska ura; tako je upati, da se vaditeljski zbor pomnoži s tehnično izobraženimi člani, s katerimi se bo razpolagalo pri odposlanstvu vaditeljev k okrožjem in posameznim odsekom.

Te seje, združene s telovadbo, se vrše vsako nedeljo v novi z vsem orodjem moderno opremljeni telovadnici ljubljanskega Orla v Ljudskem domu v sledečem redu:

Od 8. do 9. ure prosta telovadba;

od 9. do 10. ure seja;

od 10. do 12. ure redna telovadba.

Želetj je, da se teh telovadnih ur udeležujejo tudi okoliških odsekov podnačelniki in vaditelji. Seveda niso od teh izključeni telovadci drugih odsekov, ako bi bili na tak dan v Ljubljani.

2. Obžaluje se da se niso vsi okrožni vaditeljski zbori odzvali zadnjim okrožnicam in se sklene, da imajo vsa okrožja, z ozirom na veliko orlovsko manifestacijo in javno telovadbo v mesecu avgustu, sklicati vaditeljski tečaj, katerega se ima pod strogo disciplino udeležiti načelnik in najmanj en vaditelj vsakega v okrožje spadajočih odsekov in sicer:

Dne 23. aprila jeseniško okrožje;

dne 30. aprila šentvidsko - viško in D. M. poljsko okrožje;

dne 7. majnika kamniško in radovljiško okrožje;

dne 14. majnika cerkniško in trnovsko-košansko okrožje;

dne 21. majnika dobropoljsko in smarntsko okrožje;

dne 21. majnika logaško in vrhniško okrožje;

dne 25. majnika goriško in mirnsko okrožje;

dne 28. majnika vipavsko, savinjsko in kranjsko okrožje.

Na vse navedene tečaje pošlje vaditeljski zbor Z. O. svojega vaditelja in imenuje za vsak tak tečaj posebnega nadzornika, kateri mu potem o tečaju poroča.

Spored teh tečajev je sledeči:

Od 8. do 12. ure telovadba;

od 1. do 2. ure pop. seja okrož. vaditeljskega zbora, pri kateri vsak načelnikov poroča o tehničnem delovanju odseka;

od 3. do 6. ure telovadba;

Kako event. opravičenje od strani udeležencev naj bo izključeno.

3. V »Mladosti« (glej to številko), se začno objavljati tehnični članki s posebnim oziromna nameravano avgustovo prireditv.

Predvsem je opozoriti telovadce in še posebno njih načelnike na članka »Redovne vaje« in »Razlago prostih vaj«, katera naj temeljito preštudirajo in strogo vadijo v tem smislu.

Proste vaje ostanejo one iz leta 1910., ter se od teh le III. nekoliko izpremeni in katere razlago in sliko prinese prihodnja številka »Mladosti«.

4. Pri avgustovem nastopu in od tega nadalje se bodo trobile le nove koračnice, katere je priredil M. Bajuk. Prvo od teh ima že v več iztisih »Zveza Orlov«, na katero naj se trobentaški zbori obrnejo. Koračnice so prirejene tako, da se trobijo ne le na nove rogove (glej članek zadnje »Mladosti«: »Naši rogovi«), marveč tudi na te, ki smo jih imeli doslej v rabi.

Drobiž.

Prihodnja vaditeljska ura in seja zveze vaditeljskega zbora je mesto veliko nedeljo, veliki ponedeljek ob osmi uri zjutraj v telovadnici ljubljanskega Orla. — V kratkem prejmejo odseki posebna navodila glede priprav za nastop v avgustu potom okrožnic. — Zveza Orlov ima že dve koračnici za trobentače, in sicer po narodni: »Bog je ustvaril zemljo« in pa »Regiment po cesti gre«. Odseki, ki žele katero teh koračnic, naj pišejo na Zvezo Orlov in prilože za vsak zahtevani izvod 20vinarsko znamko.

Proste vaje za letošnjo prireditev.

V naslednjem prinašamo točna navodila za proste vaje za letošnjo Zvezino javno telovadbo. Vaje so bile že priobčene v

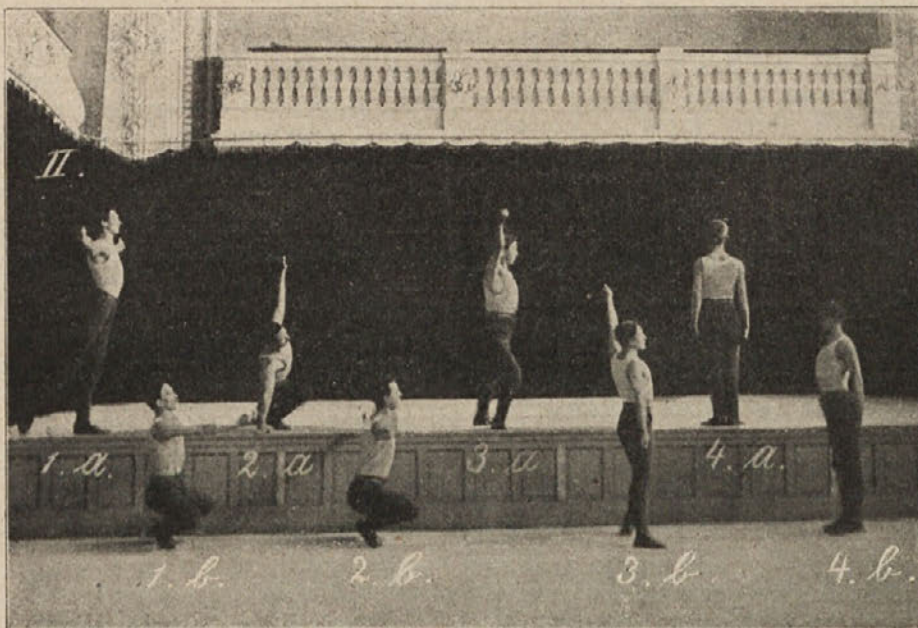

9. številki lanske »Mladosti« ter se razlikujejo od teh samo nebitveno. Ta članek naj bo dobrodošel načelnikom odsekov, kjer se šele vadijo proste vaje, pa tudi onim, kjer jih že znajo, da jih še nekoliko opilijo.

I.

1. a. Predročenje v levo in prednoženje desne noge v levo. Tu treba telovadcem po-

kota v levo, torej za 45 stopinj v isti višini in isti širini (to je v višini in širini ramen) kot sta bili v predročanju, pridemo do giba »predročanje v levo«. Telo ostane samorazumevno popolnoma naprej obrnjeno (kakor v navadnem predročanju ali temeljni postavi). Na isti način pridemo do prednoženja desne noge v levo, ako pomaknemo nogo iz prednoženja za 45 stopinj v levo.

vedati, da pridemo do predročanja v levo iz navadnega predročanja. Kot, katerega tvorita roki v predročanju z osjo, ki gre skozi rameni, je pravi kot, ali navadno ga razdelimo na 90 enakih delov in ga potem imenujemo kot 90 stopinj. Ako potem premaknemo roki iz predročanja za polovico tega

Ako govorimo o prednoženju, si ne smemo misliti lege noge paralelno z ono roko, ampak noga je poševno proti tlorazu obrnjena in se dotika s prsti tal. To bi bila analiza ali razlaga giba. Pri izvedbi pomaknemo seveda na povelje roke in nogo takoj v levo stran. Pri tem gibu je posebno treba paziti

na postavo telesa, ker se pogosto opaža zavijanje celega telesa v levo stran.

1b. = Vzročenje (v loku skozi priročnje in odročenje) izpad v desno. Ako je zahtevano vzročenje potom loka, tedaj ne gresta roki v vzročenje po najkrajši poti, to bi bilo, ako jih iz predročnja vzdignemo, ampak roki se pomikate v priročnje in iz priročnja v isti smeri potom odročnja v desno v vzročnje. Napisal sem, da se pomikata roki v priročnje posebno zato, ker je navadna napaka telovadcev pri tem gibu, da zamahnejo z rokami kje daleč proč od telesa, namesto da bi šle roki popolnoma ob telesu. Pri izpadu pazite, da ne drsate z nogo po tleh in da sta peti obeh nog v isti črti; nadalje morajo biti prsti in koleno desne noge obrnjeni v eno smer in je pri tem leva noga lepo napeta. Gib rok in gib noge naj se izvedeta harmonično, torej tako, da prideta roki v istem času v priročnje, kot noga v prinoženje in se potem zopet pomikajo roki istočasno v vzročnje in noga v izpad. Pri vzročnju so dlani druga proti drugi, torej na znotraj obrnjeni.

1. c. = Drža.

2. a. = Odročenje in izpad v levo. Izpad v levo stvorimo na ta način, da stegnemo desno nogo in upognemo levo. Težo telesa, ki je bila dosedaj na desni nogi, prenesemo na ta način na levo nogo. Pri odročanju pozite posebno na to, da ne držite rok ne preveč visoko in ne prenizko, ne preveč naprej in ne preveč nazaj. Pri vseh treh dosedanjih gibih je telo obdržati popolnoma mirno, kot bi bili celi čas v pozoru.

2. b. = Četrt obrata v levo, zaročno skrčenje rok in izpad z desno naprej. Vadite ta gib na ta način, da ga razdelite na dva dela: Prvi del izvršimo s tem, da stegnemo levo nogo in se istočasno obrnemo na prstih te noge s četrt obratom v levo; roki gresta pri tem v zaročenje. Rezultat giba je zanožna stoja z desno in zaročenje. V drugem ložjem delu se pomakne desna noga naprej v izpad in roki skrčimo tako, da pridejo pesti pod pazduhe. Kadar se bosta izvajala oba dela vsak posebej popolnoma dobro, jih ponavljajte večkrat skupno, in sicer vedno hitreje, tako da storite nazadnje iz obeh delov zahtevani gib.

2. c. = Drža.

3. a. = Zaročenje — prednoženje z desno. Z odzivom desne noge premaknemo težo telesa na levo nogo in desno stegnemo. Roki gresta z sunkom v zaročenje.

3. b. = Cel obrat v levo na levi nogi v ležno oporo za rokami s skrčenjem leve noge. Ta gib vadite iz temeljne postave s tem, da vržete na dano povelje desno nogo v predročnje, napravite istočasno celi obrat v levo, med obratom skrčite levo nogo in se vjamete z rokami na tleh ob levem stopalu. Kadar bodo telovadci v tem gibu kolikor-

toliko sigurni, začnite šele s tem gibom iz prednoženja in ne iz temeljne postave. Torej vadite najprej 3a in 3b skupno v enem gibu in ga šele pozneje razdelite na dva dela.

3. c. = Drža.

4. a. = Vzklon, predročenje in prednoženje. Velja isto, kar sem povedal pri 3a.

4. b. = Prinoženje — priročnje.

4. c. = Drža.

II.

1. a. = Obrat v levo do odnožne stoje v desno — odročenje. Obrnemo se na peti leve noge, desno pa odnožimo v desno, vendar pa se dotikamo s prsti tal. Pazite na pravilno odročenje. (Glej 2. a. I.)

1. b. = Nizki počep — predročenje. Pri počepu se morate peti nog dotikati, kolena raztegnemo kolikor mogoče narazen in uravnamo telo lepo pokonci. Pesti rok naj bosta razdeljeni za širino ramen.

1. c. = Drža.

2. a. = Ležna opora v levo s skrčenjem desne noge — odročenje v levo. Iz počepa sunemo levo nogo v odnoženje, z desno nogo se oprimemo ob desnem stopalu tal in odprto (torej ne v pesti, ampak s stegnimi prsti) levo roko odročimo. Zri tem gibu tvori leva noga in zgornje telo eno črto in ne kakor pri mnogih telovadcih kot.

2. b. = Nizki počep — Odročenje. Levo nogo skrčimo do počepa (glej 1. b.) in obenem odročimo roki.

2. c. = Drža.

3. a. = Izpad z desno v desno — odročenje z desno gor, z levo navzdol. Pazite, da so črta med temenom glave in peto leve noge in obe roki vzporedne druga z drugo.

3. b. = Izpad v levo — odročenje z desno dol in z levo navzgor. Pri prenašanju izpada z desne na levo nogo stegnemo desno nogo in istočasno skrčimo levo nogo v kolenu.

3. c. = Drža.

4. a. = Četrt obrata v levo — priročiti in prinožiti. Z odzivom leve noge stegnemo desno nogo, se istočasno obrnemo na peti te noge in prinožimo levo.

4. b. = Četrt obrata v levo.

4. c. = Drža.

(Dalje sledi.)

Redovne vaje.

Vaje, katere se izvajajo brez vsakršnega orodja in katerih ne more izvajati posamezen telovadec sam, pač pa je navezan na skupino večih telovadcev, se imenujejo redovne vaje.

Redovne vaje delimo v dve veliki skupini V I. **redovne vaje na mestu** in II. **redovne vaje med korakanjem**.

I. Redovne vaje na mestu.

1. Uvrstovanje.

Najnižja vrsta redovnih vaj na mestu je uvrstovanje. Uvrstujemo se navadno v red ali dvored; lahko pa tudi v zastop ali dvostop kakor se pač načelniku zdi poveljevati. Običajno se uvrstujejo telovadci v red. Če jih je zelo veliko, v dvored. Povelje za to uvrstovanje se glasi: »Nastóp v réd!« (dvored!)

Na to povelje se uvrste vsi telovadci kolikor mogoče hitro in mirno v vrsto drug poleg drugega po velikosti.

Na povelje: Nastóp v zástop (dvostop)! se telovadci postavijo po velikosti drug za drugim v zastop.

Da bomo takoj vedeli ločiti red od zastopa, si zapomnimo sledeče.

Mislimo si pri telovadcu, ki stoji v pozoru potegneno od temena skozi sredo telesa navpično os. To je podolžna os.

Ako si mislimo potegneno pravokotno na to podolžno os skozi obe rami od desne v levo, dobimo ramensko os.

Skozi kolka vzporedno z ramensko osjo, dobimo notranjo os.

Od spredaj na vzad, navpično na vse tri prejšnje potegnjena os, se imenuje globinska os.

Ravnino, ki si jo mislimo položeno skozi obe rami, oziroma skozi oba kolka, torej skozi ramensko in pa notranjo in pa skozi podolžno os navpično na globinsko, imenujemo čelno.

Ravnini, kateri si mislimo potegnjeni skozi vsako ramo in vsak kolk, vzporedno s smerjo podolžne osi in navpično na ramensko in notranjo os, se imenujeta bočni ravnini.

Ravnine, ki so v sredi med čelno in bočnima ravninama v kotu 45°, so prečne ravnine.

Ako se telovadci postavijo tako, da stoje v redu drug poleg drugega, da so vse čelne ravnine v eni smeri, stoje telovadci v čelni smeri. Zato se ta red imenuje tudi čelna vrsta.

Dve čelni vrsti druga za drugo tvorita dvored.

Če se pa telovadci postavijo v vrsto tako, da stoje drug za drugim, stoje v zastopu (za — drugim — stati). Ker so bočni ravnini vseh telovadcev v eni smeri, in sicer v bočni smeri, se imenuje ta zastop tudi bočna vrsta. Dva, drug poleg drugega stoječa zastopa tvorita dvostop (okrajšano namesto dvozastop).

Če želi torej načelnik, da se postavijo telovadci v red na tem ali onem prostoru, ob tej ali oni steni, naj se najprej sam postavi na gotovo mesto v pozor, dvigne desno

roko in glasno in razločno poveljuje: »Nastóp v red!« In na to povelje se morajo telovadci postaviti dva koraka za načelnikom v red, tako da tvorijo večji telovadci desno, manjši pa levo krilo. Ravno tako se postavijo telovadci na povelje: »Nastóp v dvored!« v dve čelni vrsti, med katerima bodi razdalje za dober korak (1 meter).

Ako želi načelnik, da se postavijo telovadci v zastop ali dvostop, naj se sam postavi na gotovo mesto v pozor in poveljuje: »Nastóp v zastóp!« Na to povelje se postavijo telovadci zopet dva koraka za načelnikom drug za drugim v ravno bočno vrsto ali zastop. Istotako se postavijo na povelje: »Nastóp v dvostóp!« v dva zastopa, ki pa morata biti tesno sklenjena.

Vsako tako uvrstovanje se mora izvršiti kolikor najbolj mogoče **mirno in hitro**, tako da so večji na desni, oziroma spredaj.

Da se tako uvrstovanje izvrši v istini in lažje hitro in mirno, naj načelnik, predno poveljuje k uvrstovanju, poveljuje »Pozór!« Na to povelje se mora vsak telovadec postaviti v pozor na istem mestu, na katerem je začul to povelje. Če je bil telovadec, ko se je povelje izreklo, slučajno na orodju, mora takoj z orodja in se postaviti pod njim ali poleg njega v pozor. In šele tedaj, ko so vsi telovadci v pozoru, naj se načelnik postavi na gotovo mesto in naj poveljuje k uvrstovanju. Tako se bo uvrstovanje, ki se bo moralo izvršiti v strogem pozoru, lažje in sigurneje izvedlo hitro in mirno.

2. Uravnavanje.

Takoj ko so telovadci uvrščeni, se ravna. V zastopu (dvostopu) je uravnavanje še dokaj lahko, ker vsak telovadec krije svojega prednika. In kadar telovadec vidi samo svojega prednika in nič več vrste, potem bo zastop ali tudi dvostop raven.

Razdalja med vsakim telovadcem v zastopu bodi za dolžino spodnje lakti (od komolca do pesti).

Dokaj težje uravnavanje je v redu. V redu se ravna po večjih v desno; le izjemo, če je potrebno, tudi v levo po manjših, kakor n. pr. če se izpostavi levega krajnika v levo, naprej ali navzad, se je potreba po njem ravnati v levo.

Povelje za ravnanje se glasi: V dé s n o (lé v o) se uravnáj! Na to povelje krenejo vsi telovadci naenkrat z glavami v desno in ravnajo v desno. Desni krajnik, če se ravna v desno, levi, če se ravna v levo, gleda naravnost.

Pri ravnanju v desno je paziti, da vidi vsak telovadec z desnim očesom levo lice desnega sosedu, z levim očesom vso vrsto proti desni in obris (profil) desnega krajnika. Če se ravna v levo, pa mora videti

vsakdo z levim očesom desno lice levega soseda, z desnim očesom pa obris (profil) levega krajnika.

Da je red uravnan, morajo biti vse pete in rame v eni črti.

Pri ravnanju se ne sme sklanjati gornjega trupla naprej ali obračati ga v desno ali levo.

Tako se vztraja v ravnanju do povelja:

» P r e m o g l e j ! «

Na to krenejo telovadci z glavami vsi hkrati v levo ali desno in gledajo naravnost.

Ako izpostavimo n. pr. desnega krajnika za par korakov v desno in nekaj korakov naprej, se morajo vsi telovadci na povelje: » V d e s n o s e r a v n a j ! « uravnati v desno po krajniku na ta način, da napravijo najprej toliko korakov naprej (če je krajnik zadaj, pa nazaj), da pridejo v isto smer, v kateri stoji krajnik, potem pa red sklenejo in pomaknejo proti desni do krajnika.

Sicer se pa vrši uravnavanje kot je preje opisano.

Isti postopek je, če se izpostavi levi krajnik.

(Dalje)

Vaje na orodju, določene za tekmo pri seji Zveznega vaditel'skega zbora dne 9. aprila 1911.

(Sestavil Aleksander Jeločnik.)

Drog.

1. Iz kolebanja v vesi z nadprijemom — vzpora v zakolebu — premik — v istem kolebu enkrat veletoč — velevzmik — spad nazaj do vznosne vese — vsklopna vzpora — toč v opori naprej enkrat — stoja na rokah (nakazano) — zanoška v levo (desno) do stoje na tleh.

Opomba k 1. vaji: Telovadec lepo v pozoru prikoraka do pod droga, kjer se postavi v spetno stojo. Z enim malim počepkom in s kolebom z rokami (skozi predroč) skoči v veso z nadprijemom, katero trenotno nakaže (ni dovoljeno popravljati se). Nato se napravi en sam lep koleb. V zakolebu vzpora (naopor zad). V opori križ upognjen — glavo pokoncu, noge in prste na teh stegnjene (to se hipno označi), takoj premik in v istem kolebu enkrat veletoč. Pri drugem kolebu velevzmik do opore, katero smo ravnokar opisali. Toč v opori naprej se dela z nadprijemom. Pri tem je paziti, da ostanejo noge v kolenih stegnjene. V istem kolebu v hipno stojo, takoj naprej z obratom v desno ali levo v zanoško, pri kateri je treba roki odročiti in truplo v križu močno upogniti. Pri seskoku mora telovadec ostati na mestu v spetni stoji (ne da bi delal vsled prevelikega koleba še nekaj poskokov naprej) in iz te stoje se v pozoru lepo koraka v vrsto.

2. Iz kolebanja v vesi s podprijemom, v predkolebu do vznosne vese — vsklopna vzpora — do stoje na rokah (hipno) s podprijemom — enkrat veletoč naprej — vzpora v zakolebu — preprijem v nadprijem — spad nazaj do vznosne vese — vzklopna vzpora — skrčka do stoje na tleh.

Opomba k 2. vaji: Skok v veso in kolebanje se izvrši kakor smo pri prvi vaji opisali. Iz vsklopne vzpore uleknjeno do nakazane stoje in potem veletoč. Iz veletoča v vzporo v zakolebu se preprimemo že v kolebu v nadprijem. Pri skrčki kolikor mogoče križ upognjen.

3. T e z n o: Iz vese z nadprijemom polagoma do sonožnega prednosa — tezni naopor (tezopor) do opore spredsevek, naprej do vznosne vese — sonožen prevlek do strmoglave vese zad — praporni naopor v desno ali levo do stegnjene opore zad — prednos v opori in seskok do stoje na tleh.

Opomba k 3. vaji: Prednos se dela popolnoma počasi (kakor tudi vsi nadaljni gibi; sploh se vadijo tezne vaje tako počasi, da se komaj opazi, da se telo premika). Ko je prednos nekoliko naznačen, se dela tezopor do opore spred, ki se pa mora natančno izvršiti. Pri sevleku naprej je paziti, da se ohrani lepo ravnotežje, da zgornje truplo ne uide prehitro naprej (ker to bi ne bilo več težno), pač pa popolnoma počasi do lepe vznosne vese. Obe nogi se skrčite (počasni) in previečete (sonožno) do strmoglave vese zad (glavo zdol, noge zgor, križ upognjen). Z upognjenim križem nato v desno ali levo. Desna roka (če se dela v levo) se med tem ko gredo noge k tlom, skrči (do skrčene opore z d. na prednji strani drog) na to polagoma tudi leva roka in trup se stegne, da smo v skrčeni opori zad. Nato se truplo polagoma poteza v stegnjeno oporo zad, napravi se sonožen prednos, ki se nekoliko trenotkov obdrži, in seskok.

Bradlja.

1. Znotraj bradlje: iz kolebanja v opori na zgornjih laktih — vsklopna vzpora — v zakolebu stoja na rokah v stegnjeni opori — polagoma v ramensko stojo — preval upognjeno naprej do vznosne opore — vsklopna vzpora — zanoška v desno (levo) čez obe bradljenici do stoje na tleh.

Opomba k 1. vaji: Iz stoje v stegnjeni opori se preide kolikor mogoče počasi do ramenske stoje (naramne stoje ali stoje v skrčeni opori). Pri prevalu upognjeno naprej naj bodo nogi pravilno stegnjeni. Zanoška, n. pr. v desno, se dela tako, da se napravi najprej stoja z močnim kolebom, ki pa je samo nakazana. V istem kolebu obrat v desno (držimo se samo še z desno roko za desno bradljenico) in zanoška čez obe bradljenici na desno stran bradlje. (Ta vaja naj se poskuša na koncu bradlje tako,

da se za eno bradljenico, desno ali levo, pri-
veže vrstica popolnoma na lahko, katero
stegnjeno v višini bradljenice drži drug
telovadec istotako narahlo, da telovadec, če
slučajno ne napravi, ne pade, ker se vrstica
odveže ali izpusti. Istotako se lahko uporabi
palico, ki se zastavi na en konec bradlje-
nice.)

2. V opori na zgornjih laktih znotraj
bradlje: kolebanje — v predkolebu preval
nazaj do stoje v skrčeni opori (ramenska
stoja) preval naprej upognjeno do vznosne
opore na zgornjih laktih — zakoleb — ulek-
njeno do stoje v stegnjeni opori — pred-
koleb — prednožka v desno (levo) z obratom
v desno (levo) s čelom od bradlje.

Opomba k 2. vaji: Preval nazaj do skr-
čene opore se dela kot navadni, le da se v
ramenski stoji obdržimo, priječ se z rokama
za bradljenici. Iz vznosne opore v zakolebu
do stoje v stegnjeni opori je paziti, da se
vzame kolikor mogoče velik koleb. Z roka-
ma se nikakor ne smemo premakniti z
mesta. Pač pa se smemo s trupom predno
gremo v zakoleb pomakniti s tem, da smo
skrčili lakti, k rokama, da tako v zakolebu
pridemo v stojo v skrčeni opori — in takoj
v istem kolebu v stojo v stegnjeni opori. —
Iz prednožke v d. (l.) z obratom v d. (l.)
(s čelom od bradlje) pridemo v zanožko v
d. (l.), ki se mora izvršiti z upognjenim kri-
žem in odročenjem.

3. V bradlji — kolebanje v opori na
zgornjih laktih — v predkolebu naopora do
prednosa — polagoma v stojo v stegnjeni
opori — spad nazaj uleknjeno do opore na
zgornjih laktih — v predkolebu preval na-
zaj — v drugem predkolebu naopora do
prednosa — premah v desno (levo) nogo
odnožno na levo (desno) bradljenico — z
levo (desno) preval odnožno čez levo (desno)
bradljenico — obrat v desno (levo) do težne
opore na obeh bradljenicah — odkoleb do
stoje na eni bradljenici (hipno) — zanožka v
desno ali levo.

Opomba k 3. vaji: Prednos iz naopora
spred se mora nekoliko obdržati, nato z
stegnjenimi nogami v prednosu (roke se
prav malo skrčijo) do stoje. Iz stoje se na-
pravi spad z upognjenim križem, ki mora
ostati upognjen celo pot v prevalu. Drugi
naopora spred se dela takoj v prvem kolebu
iz prevala (brez medkoleba); prednos se pri
tem samo naznači in takoj se delajo pre-
mah, ki se morajo izvršiti z iztegnjenimi
nogami in prsti. V težni opori križ upog-
njen in z upognjenim križem v močnem
odkolebu do hipne stoje. Zanožka upog-
njeno in z odročenjem.

Ljubo domá.

Za naš kmečki stan.

Kmečki stan propada! Na kmečkih do-
movih umira zadovoljnost, sreča in ljube-
zen. To ve vsak, ki se zanima in opazuje
razvoj našega naroda, in razvoj našega
kmečkega stanu. Letošnje ljudsko štetje je
pokazalo, da je na naših kmečkih domovih
vedno manj ljudi; četudi je narastek ljud-
stva med kmečkim stanom večji kot pri
kateremkoli drugem stanu. Kje tiči torej
vzrok nazadovanja kmečkega stanu? Vsa-
kemu je gotovo znano, da danes vse tišči za
srečnim in zadovoljnim življenjem. Vsak bi
rad brez truda in napora živel; zato pa drve
mlade čile mladeniške moči na tuje v Ame-
riko, v tovarne in mesta; zato beže naša
kmečka dekleta v mesta, kjer tam upajo do-
seči srečo in zadovoljnost. V begu od domo-
vine tiči tisti vzrok, da nazaduje naš kmeč-
ki stan, v begu od domovine je vzrok, da
utegne propasti naš narod in beg od doma
je vzrok, da tožijo naši stari očetje in ma-
tere doma za svojimi otroci in umirajo v
žalosti in bedi in revščini. Vprašanje pa je,
ali je ta beg od doma opravičen, ali je rodna
gruda res tako revna, da ne more svojih
otrok preživeti? Nikakor ne! Še vedno nam
veljajo besede prvega slovenskega pesnika
Valentina Vodnika ki poje: »Glej Slovenec,
tvoja zemlja je zdrava, za blagostanje lega
najprava, išče te sreča, um ti je dan, našel
jo bodeš, ak' nisi zaspan.« Kako resnične so
te pesnikove besede potrjujejo še nešteti ne-
dvignjeni zakladi naše domovine, katere pa
moramo z razumom dvigniti, da si bomo ta-
ko opomogli in ustavili neopravičen beg od
doma, ter utrdili blagostanje našega nara-
da, na domači grudi. Troje vprašanje je tre-
ba dobro rešiti, in spoznali boste, da je beg
od doma nepotreben in da se da na domači
grudi ustanoviti srečno, da srečnejše in za-
dovoljnejše življenje kot pa v tujini in ta
so: 1. izobrazba kmečkih fantov; 2. razum-
no gospodarstvo in 3. srečno družinsko živ-
ljenje.

Najpotrebnejša reč je pač za vsak stan
gotovo izobrazba. Saj že pregovor pravi:
»Kedor se izobrazuje, ta napreduje.« Da je
pa to res, nam pove že svetovna zgodovina,
ki spričuje, da so le tisti narodi napredo-
vali, ki so kaj storili za svojo izobrazbo, do-
čim so tisti narodi, ki se za svojo izobrazbo
niso brigali, ostali na dnu, kot privesek,
drugih, izobraženih narodov. Kakor je med
narodi, tako je tudi med stanovi. Stan, ki
za svoj napredek nič ali malo stori je poga-
žen od drugih stanov, ki se izobrazujejo in
med seboj tekmujejo. Predvsem je pa še po-
trebna izobrazba za kmeta, in resnica je, da

kmet mora ne samo največ delati, ampak se tudi največ učiti, ako hoče, da ga kolo časa ne pogazi. Kmetu danes ni dovolj, da zna nekoliko brati, pisati in računati, to bi kvečjemu zadostovalo industrijskemu delavcu, ne pa kmetu, ki mora poleg tega vsaj vedeti in zasledovati, kako se sklepajo razne trgovske pogodbe s tujimi državami, kako se suče svetovna trgovina in politika. Kmetu je danes treba predvsem mnogo čitati raznih gospodarskih knjig in časopisov, da si lahko res pridobi potrebne izobrazbe, ter da materijal, ki ga zajema iz takega čitanja, ve tudi porabiti. Zato je važna dolžnost, da naši telovadni odseki in izobraževalna društva polagajo vso važnost na naše gospodarsko gibanje in skrbje, da naši mladeniči dobijo dovelj gospodarske izobrazbe.

Ni pa dovolj, da si pridobe naši mladeniči samo gospodarsko izobrazbo; temveč morajo isto uporabiti za razumno gospodarstvo, kadar postanejo samostojni gospodarji. Ni res, da je le tako prav, kakor so delali naši očetje, ki so se vsega kar znajo, navadili od davnih pradedov. Res je, da je bilo mnogo navad, ki so jih imeli naši pradedji, prav lepih, in le žal, da so se samo slabe ohranile, dobre pa ginevajo od dne do dne in bati se je, da bodo izginile popolnoma. Danes mora biti gospodarstvo na kmetih popolnoma drugače uravnano, kot pa pred petdesetimi ali sto leti. Časi se vedno izpreminjajo in s tem tudi potrebe, ki so vedno večje; zato je pa treba gospodarstvo tako preurediti, da je razmeram prikladno in da k večjim stroškom tudi več pokritja donašajo. Gospodarstvo preurediti je pa pri večini naših kmečkih gospodarjev težko; ker vodi jih tisti stari nazor, ki ga je liberalizem zanesel med naše ljudi, in ki slovi: Da bi bila le toliko časa trava zelena kot bom jaz, potem pa naj bo kakor hoče. V tem so naši predniki mnogo zakrivili, in še dolgo se bo ta pogubonosni liberalni nazor čutil med nami. Zato imajo pa zopet tukaj naša društva in telovadni odseki važno nalogo, da med naše mladeniče zanete ogenj prave ljubezni do rodnega doma ter da s spodbudo k pametnemu in vzornemu gospodarstvu večajo blagostanje narodovo.

Pa naj bodo naši mladeniči in mladi gospodarji še tako izobraženi ter imajo šetako uzorno in dobičkanosno urejeno gospodarstvo, a pogrešajo srečnega družinskega življenja, tedaj bodo težko ostali na domači zemlji! V pomanjkanju srečnega družinskega življenja tiči eden največjih vzrokov, da se rušijo grunti, ki so stoletja stali nepremagljivo in da se mnogi selijo v tujino. V tem tiči gotovo velika krivda na starših, ki ženo svoje otroke naravnost v pogubo. Z žalostjo se mora opazovati, kako brezumno se največkrat ravna, kadar oče oddaja posestvo sinu, da si ustanovi lastno ognjišče. Ko

tedaj mlademu gospodarju iščejo gospodinjje, se prasha samo za eno reč. Namreč: Koliko je denarja, koliko bo dote. Ali je nevesta neomadeževanega življenja, dobra gospodinja, pridna in tiha, o tem se nič ne govori. Denar pokrije vse njene slabosti. Zakoni se ne sklepajo iz prave ljubezni, temveč radi denarja ali pa prisiljeno in zato pa gineva mir in zadovoljnost iz naših kmečkih hiš ter se vanje seli odurnost in prepir in slednjič se često prigodi, da se dom, ki je stoleja stal, podre radi družinskih nemirov in otroci tavajo po svetu, nevedoč ne kod ne kam. In ako so bili taki zakoni sklenjeni pod pritisikom starišev, se nad njimi kruto maščuje, ker so v svoji trmi mislili, da bodo otrokom pripravili blagoslov, a so le prokletstvo.

To so misli, o katerih razmišljajte dragi Orli, ki ste z večine kmetskega stanu ter prijatelji naših kmečkih domov ter na podlagi teh razmišljevanj napravite svojo sodbo.

Franc Kobal,

kmečki sin iz Gabrijele pri Tržišču na Dolenjskem.

Naša izobrazba.

Našim fantom v prevdarek.

Živimo v pomladnem cvetu naše organizacije. Kakor rožni griček se mi zdi slovenska zemlja, katero dičijo cvetovi, naša društva. Krasen prizor se odkriva na prvi pogled. A treba je globlje pogledati in pokaže se nam, da je med cvetjem tupatam še precej plevela. Resničen je Sekspirjev rek: Največ plevela zraste na rodovitni zemlji. Zemlja ni temu kriva, krive so skrite koreninice, katerih še nihče ni iztrebil. Istotako ni krivda naših društev, ako nekaterniki niso taki kakršni bi morali biti. To zakrivljajo največ slabe navade, katerih je še toliko med našo mladino. In ta plevel je treba poruvati. Za danes razkrijem le par peresc tega plevela, želeč, da se jima koreninice korenito uničijo. Ta dva plevela sta: 1. nočno čujenje pri mrličih; 2. surovo obnašanje mladine pri nekaterih drugih prilikah.

Starodavna navada je čujenje pri mrličih. Nič bi ne imeli proti temu, ko bi se takrat ne godile stvari, ki so mladini v nečast. Spodobno in ganljivo bi bilo, ko bi se pri mrličih res molilo in pelo, ko bi ne bilo tu shajanja iz drugačnih nagibov. Splošno gineva ta razvada, vendar je na mnogih krajih dežele še na dnevnem redu, zato spregovorim o nji par besedi.

Bili so časi, ko so fantje komaj čakali, da se je oglasil mrtvaški zvon. In ko se je razneslo, ta alj oni je umrl, so si zadovoljno pravili: dva večera bo prijetno; dve noči

se bomo nemoteno zbirali in zabavali. Pride večer, fantje pripojejo na vas; vriskajo, različne pesmi odmevajo v tiho noč. Tam na odru pa počiva mladenič v zornj mladosti, mladenka v cvetu dekliških let, starček, kateremu je cvetela nekdanj ista rožna vigred, kakor sedanji mladini. Ali niso to živi zgledi ničnosti življenja? In vendar fantom ne pride na misel, da vodi pot, katero hodijo s slabim namenom, do mrliške postelje. — V sobi stoji mrtvaški oder. Okrog so zbrani vaščani, govore vse navskriž: mladina se norčuje, zbija šale, čujejo se dvoumni izrazi, da celo neslanosti, ki spadajo vse drugam, kakor k mrliškem odru. Po nekod je celo navada, da se tudi v takih večerih nalivajo z žganjem. Posebič ni treba omenjati obnašanja, ki je tam, kjer vlada šnops. Kolikrat je prišlo pri mrliški luči do prepira, da celo do pretepa. Niso li žalostna taka početja? Mladina, kje je tvoj ponos! Morda so že šteti dnevi, ko bo ležal ta ali oni na mrtvaškem odru. Kdo bi si želel takega obnašanja v zadnjih hipih na površju zemlje? — In pota, ki vodijo iz razsvetljene sobe v temno noč? Svitle zvezde in sivi oblaki bi vedeli marsikaj povedati, kar je zakrito človeškim očem. Koliko je v takih nočeh razgrajanja in nesramnega petja, ki oznanja propalost mračnih src. Ali ne odmeva to pevsko tuleenje kakor pogrebna pesem, za dobremu odmrlo mladino? Nečastno, naravnost sramotno je, ako se s takimi družijo fantje, ki nosijo orlovski znak. Vzoren mladenič naj ne hodi na kraje, kjer se zaničujejo naša načela, kjer se tepta mladeniška čast, in če se ne more ogniti, naj ne pozabi, da mu diči prsi orlovski znak, na kojem je začrtano znamenje križa, ki ga spominja in opominja, kaj je človek in kakšen mora biti. če hoče biti vzoren in značajan, koristen član slovenskega naroda.

Dotaknil sem se drugega plevela, ki je surovo obnašanje sploh ob vsaki priliki. Dokler bo rasel med mladino ta plevel, tako dolgo ne bodo vsklila zrnja dobrih nauk. Našim fantom ne zadostuje znati par modernih fraz; prva je izobrazba srca. Mladenič mora, kar čuti v srcu, kazati tudi v dejanju. Načela naj mu prevevajo srce in dušo; to pa ne samo doma, ampak kjerkoli, naj se ne boji pokazati svojega prepričanja. Zavest, da je krščanski Orel, naj ga spremlja po vseh strmih potih življenja. Fant, ki mu kroži pred očmi ta misel, ne more biti surovega srca, Tak ne bo iskal prepira, ne bo nesramno govoril, se ne bo pretepal, niti do nezavesti napil; on ne bo hodil v cerkev do cerkvenega praga, niti na stopnice pod zvonik, kjer vse to obsoja njegov mladeniški ponos. Veselega obraza in jasnih oči se bo vselej javno pokazal, ker srce mu je mirno, vest mu ničesar ne očita. Poštenega, izobrazjenega mladeniča ne bo gnalo srce na hrup-

ne veselice, ne bo se izgovarjal: »Ne smem, ker sem k Orlom zapisan,« ampak, odločno bo rekel: »Ne grem, ker sem pošten, ker nočem oskruniti srca z madežem slabega imena.«

Bratje Orli! to so moje velikonočne misli. Vzemite in prevdarite jih, vsaj eno pa obdržite za življenje. Porujmo plevel iz svoje srede, na njegovo mesto pa vsadimo cvetko značajnosti. In izginila bo temna noč in napačil bo veliki dan vstajenja slovenske mladine.
Limbarski.

Naši fantje.

Okrožja.

Kamnik. Po navodilih Zveze Orlov mo priredili 25. in 26. marca v Kamniku telovadski in mladeniški tečaj. Vsi v naše okrožje spadajoči odseki so odposlali zastopnike. Udeležba bi bila gotovo obilnejša, da ni oba dneva deževalo. Dva brata Orla sta prišla k tečaju iz Št. Vida nad Ljubljano. Br. Aleksander Jeločnik je vodil telovadbo in podal v besedi živo podobo telovadne ure. Orli so tožili, da je čas za tečaj — dva dni — prekratek, da se ne morejo veliko navaditi. Za to se bo na drug način poskrbelo. Poleg telovadbe je imela umstvena izobrazba Orlov važno mesto na tečaju. Bila so namreč tri predavanja. Br. M. Zevnik je razlagal, kako je verska izobrazba naše mladine nepopolna za take čase. Sinovi vernih kmečkih starišev pridejo v mesto, slišijo ondi zabavljanje zoper vero in ker niso zadosti utrjeni, prav pogosto zavrzajo vero in krščansko življenje in padejo v žrelo brezverski socialni demokraciji. Marsikateri Orel ne ve, da ima naša vera znanstveno podlago. Neobhodno potrebna je v naših odsekih apologetična izobrazba. — P. Berlec, frančiškan-visokošolec, je navdušeno govoril o mednarodnem prostozidarstvu, njegovem početku, razvoju in vplivu. — P. dr. Rant nam je pa z njemu lastno živahnostjo in jasnostjo dokazal, da se tudi krščanska mladina sme veseliti, ali prav za prav, da se mora veseliti, ako hoče biti svojim nalogam kos. — Udeleženci so bili zadovoljni, ker sta bila ta dneva res dneva poživljenja in priprave za letošnjo veliko mladeniško slavlje v Ljubljani.

Odseki.

Šmartno pod Šmarno goro. Pri nas se je nedavno vršil občni zbor Orla. Br. tajnik poroča sledeče: Odbor je imel v preteklem letu 39 sej, pri katerih se je marsikaj važnega ukrenilo. Napravili smo pet izjetov na različne kraje naše okolice. Predstav smo priredili pet, ki so dobro izpadle. Zasluga Orla je, da seje ustanovila podružnica »Slovenske Stražec«. — Br. blagajnik poroča, da je bilo denarnega prometa 673 K, dohodkov 453 K, stroškov 221 kron. Pripomnimo še, naj bi člani redno plačevali članarino. Br. načelnik poda poročilo o telovadbi. Telovadnih ur je bilo 73, povprečni obisk na uro deset telovadcev. Udeležili smo se okrožne javne telovadbe v Preski, blagoslovljenja »Društvenega doma« v Domžalah in na Brezovici. Zastopani smo bili pri vseh okrožnih vaditeljskih sejah v Št. Vidu. Potem pozivlja načelnik fante k vztrajnosti in naj bi se redno udeleževali telovadbe. Nato sledi volitev odbora. Izvoljeni so sledeči: Br. J. Lesar predsednik, Š. Virk podpredsednik, J. Zobec tajnik, J. Žagar blagajnik, F. Šuštar načelnik, F. Lavrič podnačelnik. Predsednik govori nato o dolžnostih Orla, o zavednosti, značajnosti in odločnosti. Pozivlja

fante, naj se pridno udeležujejo drutvenega življenja, bodisi telovadbe, predavanj ali iger. Dragi bratje Orli, hodimo redno k telovadnim vajam, kajti ravno pri telovadbi si utrdimo telo, utrdimo trdno voljo, krotimo strasti, obenem imamo tudi pošteno razvedrilo. Ako smo celi dan trdo delali, zvečer pa pojdimo v društvo, pa se tudi kaj pametnega pogovorimo! Tako, bratje, ako se bomo vztrajno držali našega Orla, potem nam nobena sila, noben piš ne more škodovati, pa naj pride od severa ali juga! Zato, Orli, le krepko naprej od boja do zmage!

Horjul. Občni zbor našega Orla se je vršil dne 12. marca. Pokazal je, da naše ideje vrlo lepo napredujejo in da z zanimanjem rastejo tudi vrste. Odsek si pridobiva vedno novih prijateljev. Navzoči člani so pozorno sledili posameznim poročilom, ki so kazala odsekovo delo in napredek v zadnjem letu. Iz poročila brata načelnika Lončarja naj posnamem: Odsek šteje 84 članov, izmed katerih je 27 rednih, 55 podpornih in 2 izvršujoča. Telovadba se je vršila v stari šoli tri večere na teden. Povprečen obisk je bilo 20 članov. 7 članov je odšlo v zadnjem letu k vojakom in 1 je izstopil. Namesto odšlih je odsek pritegnil mlajše k sebi, da ostane število in moč na isti stopinji. Telovadilo se je na drugo, plezalnih drogovi, plezalni vrvi in stojl. Marljivo so se učili člani prostih vaj. Javnih telovadb se je odsek udeležil doma, na Brezovici, v Logatcu in Hotedršici. Sej je imel odbor 15 in vršil se je en izreden občni zbor. — Blagajnik br. Franc Velkavrh je poročal o stanju odsekove blagajne. Prejemkov je bilo 1574 K 28 h, izdatkov pa 1558 K 37 h. Blagajna izkazuje 15 K 91 h prebitkov. Nato se je volil novi odbor tako-le: Predsednik Jakob Korenčan, podpredsednik Ivan Petrovič, tajnik Anton Zdešar, njegov namestnik Aleš Lušina, blagajnik Jakob Velkavrh, namestnik Ivan Skubić in odbornik Jožef Zdešar. Vaditeljski zbor sestaja iz načelnika Franc Lončarja in podnačelnika Jožefa Zdešarja. Slednjč predlaga Jakob Korenčan, da odsek imenuje svojim častnim članom bivšega svojega predsednika Jožefa Gostišo, trnovskega kaplana v Ljubljani. Ta predlog so člani navdušeno sprejeli in s tem dali priznanje možu, ki je zastavil svoje moči v prosep izobrazbe in napredka našega Orla. Sklenilo se je tudi, da se imajo vršiti odborove seje vsakih štirinajst dni. Vpeljala se je kazen 10 vinarjev za člana, ki bi zamudil telovadno uro. Kratko: Letošnji občni zbor horjulskega Orla je pokazal, da ima dovolj življenjske moči v mladih fantih in da bo na tej poti krepko napredoval. — Fantje, v vaših rokah je, da storjene sklepe čimprej udelejšite!

Zagorje. Čeprav ni naše število veliko, je pa pogum toliko večji. Sedaj smo dobili drog in se pridno vadimo. Telovadba je dvakrat na teden, v sredo in nedeljo; fantje se dobro vadijo na drugo, pa se tudi vadijo za nastop v Ljubljani redovne in proste vaje. — 14. svečana smo pripravili igro »Repoštev«, ki je dobro izpadla. — Mladeniškega tečaja se je udeležil en fant. Fantje, pogum velja! Stopite v naše vrste, ne bo nobenemu žal, kar je pa naših fantov, pa agitirajte, da ne zmagava sovražnik, liberalce in posebno socialdemokrat, ki tudi že ima v Zagorju mladeniško organizacijo. Na noge, kar vas je poštenih fantov; ne pustite, da bi sovražnik jemal mladino in jo pokvaril. Agitirajte tudi, da bomo čim več dobrih časopisov dobili in mladino oteli pogube! Če boste tudi katero grenko slišali, ne odnehajte! Zmeraj po poti čednosti, dokler ne pridemo do našega cilja, dokler ne bo zmaga popolna!

Št. Jurij ob južni železnici. Naš šentjurski Orel tudi razprostira pogumno svoja krila. Kakor je že navada, da pride vselej za solncem dež in za veseljem žalost, tako se je tudi pri nas zgodilo; zapustila sta nas brata Ferdinand Zgank, predsednik Orla, in načelnik brat Franc Cmok. Vsled te izgube pa ni naš Orel omahnil, stal je trdno kot skala in ni zanemarjal vaj. Hodili so vsi redno k

vajam, ki jih je vodil brat podnačelnik Mihael Cmok. 7. januarja smo imeli občni zbor našega Orla. Predsednikom je izvoljen br. Blaž Dvoršak, tajnikom br. Vinko Čretnik, blagajnikom br. Franc Zličar, načelnikom br. Franc Kompolšek, podnačelnikom Mihael Cmok. Telovadimo pa dvakrat na teden, v ponedeljek in četrtek. Prebiramo pridno »Mladost«, na katero smo naročeni. »Zlato knjigo« smo si tudi nabavili. Zborovanja pa prirejamo enkrat v mesecu za vse mladeniče. Vendar se pa za predavanja naši Orli premalo zanimajo, pa mislim, da bodo z naprejem bolj pridno prihajali; to želi tajnik Orla. V preteklem letu 1910 smo naredili izlet na Dobrno. Udeležili smo se tudi telovadbe v Šmarju pri Jelšah. Poslali smo tudi štiri Orle k javni telovadbi v Trbovlje. Zamolčati ne smem, da smo si tudi naročili telovadno orodje, bradljo in drog, ki ga že tako željno pričakujemo. Da se naši vrli fantje res zanimajo za dobro stvar, se razvidi iz tega, da še izven telovadbe pripravimo po tri igre na leto, ki se vsikdar dobro obnesejo. Ob koncu pa kličem našim Orlom: Le pogumno, srčno in vztrajno naprej po začrtani poti!

Gornja Branica. Spomlad slavi svoj prihod. Vse se oživlja, vse klije v novo življenje. Mladeniči pa naj bi še spali, bili še mrtvi? Nikakor. Tudi mi Orli se gibljemo, tudi naša dolina gre s svojo mladeniško organizacijo naprej. Pridno smo po zimi gojili drevo našega društva in glejte, na spomlad pognalo je to drevo že nov cvet in ta je: nov telovadni odsek Orel v Gabrijah, ki je bil ustanovljen 25. marca. Že dlje časa so nameravali gabrski mladeniči, ki so bili pri našem braniškem Orlu vpisani, zasnovati svoj lastni odsek. Po mnogih zaprekah, raznovrstnih nasprotjih od strani zagrizenih nasprotnikov posrečilo se jim je to zadnji dni. Slovesen pa je bil posebno dan ustanovitve. Ob 2. uri popoldan bile so slovesne itanije, pri katerih so prvokrat gabrski Orli nastopili polnoštevilno v krojih. Tako je prav! Z Marijo začenjajte tudi še dalje vsa svoja delovanja in blagoslov božji vas bo spremljal. Točno ob treh zaslišale so se trobente naših Orlov, ki so kljub slabemu vremenu in silnemu nallivu krepko prikorakali v kroju v Gabrije. Pri prvih hišah v Gabrijah uvrstili so se tudi drugi telovadci iz Šmarja in Vipave v dvostop in se tako podali na mesto zborovanja, katero je otvoril predsednik ondotnega Katol. slov. izobraževalnega društva, tovariš Koruza. Pozdravljajoč vse došle voščil je novemu odseku obilo blagoslova in opominjal fante, da naj bodo drugim za izgled. Nato nastopi kot govornik Orlov braniški kurat br. Šmid, ki v prepričevalnih in ognjevitih besedah bodri zlasti novi odsek, da bo vedno in povsod krepko in neustrašeno zastopal naše staro geslo: Vse za vero, dom, cesarja! Po besedah: »Sedaj dvigni, gabrski Orel, krila ponosna, hiti na delo za: vero, dom in cesarja!« zaorilo je po zborovališču in navdušenja ni bilo ne konca, ne kraja, vmes pa so donele krasne orlovske koračnice. Ljubko, zares mladeniško je pozdravil nato nov odsek br. Silvester okrožni tajnik iz Vipave ki je prihitel na ustanovitev z br. okrožnim načelnikom. Slišati take nauke iz ust mladeniča, to je tolažba, to je žitek. Krepki: Na zdar! bratu tajniku oglasil se je po prostoru, narkar se je vršila volitev odbora in načelnika. Predsednikom je bil izvoljen br. Fr. Kos, načelnikom pa br. Valer. Vpisalo se je tudi več podpornih članov, tako da šteje odsek čez 25 članov. Lepo število za nekdanj tako zagrizene Gabrije. Ko se je h koncu še domači gospod kurat Valentinčič pri-srčno zahvalil vsem, ki so pripomogli do tega lepega dneva, končala je za Gabrije tako pomenljiva slavnost. Trobente so zopet zapele za nastop in lepa vrsta telovadcev, štirideset po številu, odkorakala je do gostoljubne hiše Peganove, kjer so bili Orli nad vse lepo postreženi. Po kratkem oddihu v prijazni hiši poslovlili so se bratje Orli, voščoč novoustanovljenemu odseku mnogo uspehov na polju organizacije in telovadbe. Gabrski Orli, čaka vas težka, a hvaležna naloga! Nesite pravo orlovsko

omiko v vrste tudi onih nesrečnih mladeničev sovaščanov, katerim je vse ples in pijačevanje! — Orel, naprej!

Velike žablje. Zima je tudi pri nas, hvala Bogu, minila; smo jo v društvenem pomenu čisto prespali, a ne po naši krivdi. Prvi in glavni vzrok je gotovo ta, da nimamo svojega dušnega pastirja, kateri bi v organizatoričnem in drugem pomenu skrbel za nas. A tudi drugače je slabo, ker nimamo nikakega prostora, ki bi odgovarjal našemu namenu. Zato smo hočeš nočeš, čakali pomladi, katere smo vsi veseli, ker bo vse obrnila na boljše, ko bodemo lahko telovadili na prostem. Vi pa, dragi bratje, posebno, kar vas je telovadcev, udeležite se redno telovadbe, ki boče od sedaj naprej vsak ponedeljek in petek od 8. ure do 10. ure zvečer.

Kamnje. Tu pošiljamo prvo poročilo o našem telovadnem odseku. Naš Orel obstoja sicer že od velikonočnega ponedeljka, torej skoro eno leto, toda dosedaj se vsled raznih okoliščin in da rečemo naravnost, vsled naše zanikrnosti in brezskrbnosti nismo še nobenkrat oglasili. Seveda hočemo to kolikor mogoče popraviti. Da nismo spali, svedoči to, da smo nastopali v Batujah, Solkanu, Dornbergu, Šturijah in Velikih žabljah. Načelnik je nastopil tudi v Preski in Selcih. Nastopili smo tudi v Škripljah in Vrtovinu. V smislu sklepa Z. O. smo imeli dne 8. decembra skupno Sveto Obhajilo, h kateremu smo pristopili polnoštevilno. Krojev imamo 18. — Pred kratkim smo dobili drog. V najem smo vzeli prostor za telovadnico za najemnino letnih 100 K. — Zveznega tečaja v Ljubljani se je udeleževal prvi teden en telovadec; tečaja goriškega okrožja Orlov pa dva telovadca. — Dne 15. januarja smo imeli občni zbor. Poročilo za prvo leto še povoljno. V odboru je nekaj premembe. Odslej naprej se bomo pogosteje oglašali.

Leposlovje.

Naša Micika.

Povest slovenskega dekleta.

Spisal Stanko Bor.

(Dalje.)

»Na katero njivo pa greš?«

»Na ono ob poti!«

»Pa pojdiva skupaj, če ti je prav!«

Micka ni odgovorila, Tone ni mogel iz njenega obraza brati, ji je li prav, da gre z njo ali ne.

Molčala sta nekaj časa. Tone je pomislil, s čim naj začne pogovor. Okoli njiju je dihalo sveže, mlado jutro, gosta rosa je krila travo in se svetlikala med njo kot biseri, na vzhodu je vstajala zarja. Karkoli se je oglasilo v Tonetovem srcu.

»Kosa se ti pa res poda! Skoraj bolj kot meni!«

»Pojdi, pojdi, kaj se boš norčeval! Tako mi je rekel današnje jutro vsak, ki me je srečal, ko sem se pa odstranila za par korakov, je pa, vem, zavihal nos in si mislil: Ženska s koso, hm . . .«

»Jaz pa ne bom zavihal nosu, tudi se ne mislim norčevati, ampak mislim popolnoma resno!«

»Bogve!«

Zopet sta molčala.

»Ali imaš veliko pokositi?«

»Ni sile! Tisti obrov, v eni uri bom končala!«

»No, boš morala že precej mahati! Obrov je sitna košnja!«

»Kaj misliš, da sem tako za nič!«

»Bog obvari!«

Zopet jima je zmanjkalo snovi za pogovor.

»Kam pa si izginil tako hitro v nedeljo? Vsaj toliko bi počakal, da bi oče prišli in ti ponudili kozarec vina!«

»Ej, kaj tisto! Čemu bi se mi zahvaljevali? Vina imam pa doma!«

»Vem, da ga imaš, ampak mi bi ti vseeno radi postregli. Krma bi se nam bila zmočila, da ni bilo tebe!«

»Pojdi, pojdi, kaj bi to govorila! Vsakemu bi storil rad to, kar sem vam, a vam še prav . . .«

Tone se je vgriznil za jezik, ker se je zagovoril.

Micka ga je začudeno pogledala.

»I, no, veš, to je bila malenkost, no . . . pa, saj smo sosedje in očeta sta si dobra prijatelja!«

Tone se je že pokesal, da je stopil za Micko in jo spremlja, saj v resnici ne more spraviti iz sebe nič pametnega.

»Ali si bil včeraj na vasi? Precej so rogovlili!«

»Bil sem!«

»Kaj pa imate pravzaprav od tega, če razgrajate in vpijete pozno v noč? Nam spanje kradete, zasluženno spanje, ki bi ga bili tudi vi sami potrebni!« Micka je govorila napol resno, napol zbadljivo, napol šaljivo.

»I, kaj imamo? Pravzaprav nič, ampak lepo je!«

»Kaj je lepo?«

»I, kaj? Pojemo, vriskamo, se šalimo, iz neljivosti oseb norčujemo in se veselimo, dokler smo mladi! Kdo bi čepel doma in hodil s kokošmi spat?!«

Tone je postal beseden, zbadljive Mickine besede so ga vzpodbodele.

»To pa mora biti res lepo! Norčujete se . . .«

»Da, da, norčujemo se in če treba, zagodemo pod oknom osebi, ki nam tiči v želodcu, vsaka ima svojo pesem, besede je zložil France, napev je pa pri vseh isti!«

Tone je postal korajžen in živahen, Micka je ugovarjala, in vnela se je živahna debata o vasovanju, Tone se je trdovratno in smelo zagovarjal, Micka krepko ugovarjala in pobijala.

In ko sta dospela do Gabrove njive, je bil zlasti Tone zelo v ognju.

»Ej, ti si pa res trdovraten grešnik! Tebe ne bi mogel nihče spreobrniti!«

»Nihče! Če se vse ženske spravite name, me ne spreobrnete! Nalašč bom še hodil!«

»Kar hodi!«

»In če se boš po vzgledu drugih žensk spravila na nas in nas obirala, boš tudi ti dobila svojo pesem in naredili ti bomo pod oknom godbo, da te bodo ušesa bolela!«

»O, le poskusite, bomo že videli, za koga se bo boljše izteklo, za mene ali za vas!«

»Bomo videli!«

Oba sta se nasmejala in ločila. Micka je bila prepričana, da ji Tone ne napravi te sramote, da bi pripeljal fante pod okno, Tone je bil vesel, da se je razgovoril, vesel, da mu ni zamerila, ko jo je malo podražil.

»Ej, saj ni taka, kot sem si jo mislil, saj se da tudi z njo pogovarjati!« je zamrmral Tone, zavihtel klobuk in zavriskal iz polnih, zdravih prs. Korajčil je hitreje, pomaknil klobuk nazaj in mislil prijetne, sladke misli . . .

Tako in nič drugače ni bilo tistega jutra, o tem in o ničemur drugem nista govorila Tone in Micka tistega jutra. Ja, pa dopovej klepetavim ženskam kaj, če jim moreš, pa zaveži jezike nevošljivim vrstnicam, preljubezljivim tovarišicam!

Videla je ena Toneta iti z Micko — in dovolj je bilo. Kot blisk se je raznesla ta novica po vasi, dekleta so se začudila.

»Ta Micka, pa taka!«

»O, samo hlinila se je!«

»Da, da, samo hlinila!«

»Zdaj ga pa hoče na vsak način premotiti!«

»Če se ji bo dal! Tone je pameten!«

»O, ona je tica!«

»Kdo bi si mislil o njej, da bo na tak način začela loviti — in Toneta, o!«

»Sram je naj bo!«

Dekleta so postala na potih, na potoku, na polju in se pomenkovala o tem dogodku. In nekaj kot nevošljivost, kot žalost za Tonetom, jeza na Mic-

ko, ki se dosedaj ni menila za nobenega, jim je vstajale v srcu. Raznesla se je vest, šla povečana in predrušana iz enih ust do drugih — in nekatere so hotele že znati, da sta se kar že domenila o poroki. O, nič čudnega ne bi bilo, če bi šel Tone s katero drugo, ampak z Micko, s to, ki se dosedaj ni nič brigala za fante, ki se ni vtikala med ljubezenske spletke mladih deklet in fantov, s to, ki se je dosedaj hlinila, da ji niso vsi fantje skupaj prav nič mar, s to . . . to potuhnjeno tico . . . o, to je več kot čudno! Toneta je premotila, Tone je za druge izgubljen.

Tako so govorile že v jutro mlade vaščanke o Tonetu in Micki, ki nista niti slutila, kaj se zbira nad njihovima glavama, in brezskrbno kosila. Micka je bila popolnoma zamišljena v košnjo in hitela, da bi preje končala, Tone je v velikem loku metal deteljo na levo stran, zdajpazdaj obstal, obrisal z roso deteljo koso in jo nabrusil in se ozrl proti Gabrovi njivi.

Prijetne misli so mu rojile po glavi, zamahnil je zopet s koso in kosil brezskrbno, vesele volje.

III.

Hm, ne bilo bi prav, če ne bi stariši zvedeli, kaj počenjajo njih otroci! Nekdo je bil tako prijazen, da je prinesel vest o snidenju Micke in Toneta še gorko k Gabrovim. Gabrovka ni ničesar rekla, Gaber pa je popustil za hip svoje delo in se zamislil.

»No, kaj praviš ti k temu?«

»Kaj naj rečem? Nič!«

»Poglej jo! Hči dela znanja, ki nekaj pomenijo, a tudi na to nič ne rečeš! Lepa je ta!«

»Bodi no, kaka znanja dela?«

»Saj si čula!«

»No, če boš ljudskim jezikom verjel, boš res daleč prišel! Ali naj ima to že svoj namen, če se Micka sreča s Tonetom in malo pokramlja z njim?«

»Ja, ampak nekaj je že moralo biti, ker drugače ne bi vzbudila pozornosti! Vem, da se že po celi vasi govori o tem, vem, da me bodo v nedeljo že izpraševali, če res mislim hčer omožiti!«

»Naj te izprašujejo! Smejaj se jim, tak odgovor jih bo najbolj ozlovoljil!«

»Pa vendar, čudno je, da se je sploh z njim pogovarjala! Saj veš, kakšna je in kako sodi o fantih! Nekaj se je moralo zgoditi, ali pa je celo . . . no, hočem reči . . .«

»Beži, beži, pa ne govori o rečeh, ki jih ni bilo in jih ni! Ljudi je malo pogrelo, ker so videli iti Micko s Tonetom, ker niso navajeni videti Micke v fantovski družbi! To jih je malo vznemirilo — pa so naklobasali iz tega celo dolgo historijo!«

»Ampak stara, zakaj pa je šla ravno s Tonetom?«

»I, ali ga naj odpodi od sebe, če jo ogovori? Saj veš, kako dobro delo nam je storil v nedeljo! Njena dolžnost je, biti z njim prijazna!«

»No, to je tudi res! Sicer pa, stara, kaj bi ti rekla k temu, če bi prišli Lončarjevi k nami snubit?«

»Lončarjevi? Za Toneta? Kaj ti v glavo ne pade!«

»Veš, starava se, treba bo tudi na Mickino možitev misliti!«

»Beži, beži, o tem je še čas, sicer pa ne bova midva izbirala Micki ženina! Katerega bo hotela, tistega bo imela! Pametna je zadosti, da ne bo izbrala takega, ki ne bi bil za gospodarstvo!«

»Jaz mislim, da bi bil Tone prav dober gospodar! Njemu bi z lahkoto izročil gospodarstvo!«

»Stari, kaj pa misliš! Tone že ne bo nikdar naš ženin!«

»Zakaj pa ne? Jaz bi bil z njim prav zadovoljen!«

»Zato, ker je med dekleti priljubljen, ker se kar pulijo za njega — ena ga bo že vjela! Naša Micka pa ne bo lovila nikogar!«

»Pa vendar — jaz bi bil zadovoljen s Tonetom!«

Končala sta pogovor; ko je prišla Micka iz njive domov, ji ni nihče ničesar omenil — oče jo je sicer večkrat nekako začudeno pogledal, kakor bi hotel iz njenih oči zvedeti, kaj sta se menila s Tonetom, mati je pa bila popolnoma mirna, zaupala je hčeri in vedela, da ji bo Micka gotovo vse razodela, če sta se kaj važnega pogovarjala s Tonetom. Micka je videla, da je prišlo nekaj med njo in stariše, slutila je, kaj bi bilo, a čutila se je nekrivo — in se ni vznemirjala.

Pa je prišlo polagoma tudi njej na ušesa. Tovarišice so jo pogledovale nezaupljivo, se je ogibale — slednjič je ena stopila pred njo in povedala: »Tu in tu sem čula, ta in ta je rekla, verjamem sicer ne, a vendar! Kaj je resnice na tem?«

Micko je ujezilo. Kaj vse ne načenečajo ljudje! Ljudje!

»No, ali bo res svatba?«

Micka bi najrajši pognala to nadležno tovarišico.

»Kako pa morete sploh priti do takih misli?«

»Hm, prej si živela kakor nuna, zdaj si pa nenkrat začela gledati po fantih! Toneta si si izbrala — nič čudnega, saj je res fant, da malo takih!«

Zdaj pa Micka ni vedela, ali bi se smejala nemurnim sklepanjem in sumničanjem teh ljudi, ali bi se jezila, ker jo hočejo pripraviti ob dobro ime in jo postaviti v vrsto z drugimi dekleti, ki love može.

»Torej, ali se je res začelo plesti med vama?«

»Boste že videli!«

Micka je izgovorila v šali, a tovarišica je vzela za resno — in ljudje so trdno računali na to, da bodo kmalu začuli iz prižnice pri fari: Anton Lončar — — — jemlje v zakon Marijo Gaber — — —

Tone pa se jim je smejal in jih še bolj potrjeval v njih sklepih. Malo sitno mu je sicer bilo, ker so ga začela dekleta po strani gledati in se ga izogibati — pa se je kmalu potolažil. Ko vidijo, da ni nič resnice na tem, se že potolažijo! Sicer je pa dobro, da jih človek malo vznemiri! Če mu je pa kateri fantov omenil in ga podražil z Micko, ga je pikro zavrnil; vedel je, da govori iz nevoščljivosti, vedel je že od prej, da bi se vsak rad približal Micki — in v samozavesti in ponosu mu je zatripalo srce, ker je začutil, da je njemu dano, česar drugi ne morejo doseči.

Ko pa je kje na samem premišljal o govornju ljudi, o Micki in o svojem pogovoru z njo, mu je nekaj čudnega, skoro tesnega spreletelo srce. Kar ljudje govorijo, ni res, niti besedice nista izpregovorila, da, še celo v misli nista imela kaj podobnega. Kaj je le prišlo ljudem na misel, da ga zaradi enega razgovora z njo tako obsojajo?

In če bi bilo res, če bi tudi Micka mislila na to?

Razložiti si ni mogel, zakaj se je čutil v Mickini bližini kakor vezanega; po onem jutru je bil dobre volje, veselo je kosil in se oziral proti Gabrovi njivi, prijetno mu je bilo pri srcu, ko je pomislil, da je Mickin ponos klonil pred njim, da je njena ošabnost strta, da je on dosegel, česar drugi ne morejo doseči. Pa če je pomislil, kaj sta se prav za prav menila, je moral priznati, da ni govoril tako, kakor je vaje govoriti pri drugih dekletih, priznati je moral, da Mickin ponos ni uničen, ker je nad vsem pogovorom vladala njena volja, on ni prav za prav vedel prav začeti pogovora.

Zlomek vendar, kaj le ima ta Micka na sebi? Saj je na stotine deklet, ki imajo enake oči, enake obraze, enako postavo, so delavne kot ona, se ne obesijo takoj na človeka, če jim le pomigne, so ji v marsičem podobne — a vendar ne uživa nobena tolikega ugleda kot ona!